

15.12.2016

Asianumero 1683/04.00.02/2016
Viite OKM/41/010/2016/08.11.2016
Asia Kannanotto liittyen luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Suomen ev.-lut. kirkon kirkkohallitus katsoo, että esitys ammatillisen koulutuksen lakikokonaisuudesta on oikeansuuntainen. Kirkon työmarkkinalaitos antaa lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta.

Kirkkohallitus pitää hyvänä, että lakiesityksen yksi keskeisistä peruslähtökohdista on 4 §:ssä mainittu yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Lakiesityksen 22 §:n 1 momentin kohdan 8 sekä 2 momentin mukaisesti Opetus- ja kulttuuriministeriö voi määrätä koulutuksen järjestäjälle veloitteen, jos koulutuksen saatavuuden turvaaminen tai muut syyt sitä edellyttävät. Lisäksi esityksen 23 §:n 3 momentissa todetaan, että järjestämisluvut muodostavat kokonaisuuden, jolla varmistetaan ammatillisen koulutuksen riittävä saatavuus. Kirkkohallitus on myös tietoinen kehittyvistä yhteiskunnan varhaiskasvatuksen osaamis- ja koulutustarpeista.

Näiden lakiesityksessä mainittujen kohtien perusteella ja ennakoiden niiden voimaantuloa Kirkkohallitus esittää

- a) omana näkemyksenään, että nykyisen lapsi- ja perhetyön perustutkinnon järjestäjäverkkoa ei enää laajennettaisi, koska tämä tutkinto lakkaa, kun uuden tutkintorakenneasetuksen mukainen kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto astuu voimaan. Järjestäjäverkon kasvattaminen lyhyeksi väliajaksi ei ole tarkoituksenmukaista, koska seurakuntien mahdollisuudet tarjota nykytilaan nähden enemmän työssäoppimis- tai tutkintotilaisuuspaikkoja ovat rajalliset. Uuden kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon järjestäjäverkko tullee jatkossa olemaan nykyistä lapsi- ja perhetyön perustutkinnon järjestäjäverkkoa laajempi, jotta se voisi kattaa kasvavaa yhteiskunnan varhaiskasvatuksen osaamis- ja koulutustarvetta.
- b) nykyisen lapsi- ja perhetyön perustutkinnon koulutuksen järjestäjien kanssa kantanaan seuraavaa:

Kirkkohallitus on yhdessä nykyisen lapsi- ja perhetyön perustutkinnon järjestäjäverkoston kanssa ennakoitunut seurakuntien lastenohjaajien laadullisten osaamistarpeiden ja määrällisten koulutustarpeiden toteutumista varhaiskasvatuksen säädösten sekä esitetyn uuden ammatillisesta koulutuksesta annettavan lain näkökulmasta. Varhaiskasvatuslaki, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 sekä varhaiskasvatuksen hallinnollinen siirtyminen sosiaalipalvelusta osaksi koulutusjärjestelmää korostavat erityisesti varhaispedagogisen osaamisen merkitystä sekä yhteiskunnan että kirkon varhaiskasvatuksessa.

Yhteinen tavoitteemme on, että

- a) tuleva Kasvatuksen ja ohjausalan perustutkinnon varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisala (Ehdotus uudeksi ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeksi, OKM 2016: 23) palvelisi tarkoituksenmukaisesti sekä yhteiskunnan että kirkon varhaiskasvatuksen määrällisiä koulutustarpeita ja laadullisia osaamistarpeita,
- b) seurakuntien määrällinen koulutustarve sekä laadukas seurakuntien työpaikoilla tapahtuva oppiminen toteutuisivat ja
- c) seurakuntien lastenohjaajan tehtävään voisi jatkossakin kouluttautua eri puolilla Suomea. Kirkkohallituksen tekemän tilastoseurannan mukaan nykyisen lapsi- ja perhetyön perustutkinnon vuosittaiset aloittajat tulevat koulutuksen järjestäjien toimipisteiden lähialueilta. On tärkeää, että osaavaa työvoimaa on saatavissa ympäri Suomea.

15.12.2016

Esitämme, että nykyiselle lapsi- ja perhetyön perustutkinnon järjestäjäverkostolle liitetään kunkin koulutuksen järjestäjän järjestämislupaan

- 1) velvoite hoitaa kasvatuksen ja ohjausalan perustutkinnon varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalaan integroitavan, seurakuntien lastenohjaajan kelpoisuuden tuottavan osaamisen hankkimista, osoittamista ja tutkinnon myöntämistä.
- 2) velvoite huolehtia em. tutkinnon osaamisalan kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä seurakuntien lastenohjaajien kelpoisuuden osalta yhdessä Kirkkohallituksen kanssa.

Perustelut**1. Seurakuntien varhaiskasvatuksen osaamistarpeet**

Kirkon varhaiskasvatuksessa tarvittava osaaminen muodostuu yleisen varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisperustalle ja on kiinteästi sidoksissa siihen.

Nykyisissä lapsi- ja perhetyön perustutkinnon perusteissa käytetty tapa, jossa kirkon edellyttämä kirkon varhaiskasvatuksen osaaminen integroidaan osaksi tutkinnon perusteita rinnakkaisina ammattitaitovaatimuksina, on tuottanut laadukasta osaamista ja ollut koulutustaloudellisesti tehokas.

➔Yhteiskunnan ja kirkon varhaiskasvatuksen osaamisen integroiminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä erityistä ammatillista osaamista. Kirkkohallituksen näkemyksen mukaan nykyisellä lapsi- ja perhetyön perustutkinnon järjestäjäverkostolla on tämä erityisosaaminen. Verkosto on kehittänyt tutkinnosta vetovoimaisen, hyvin työllistävän ja erityisesti varhaispedagogista ja arvo-osaamista tuottavan tutkinnon niin kuntien kuin seurakuntienkin varhaiskasvatuksen tehtäviin.

2. Kirkon työvoimatarve

Seurakuntien lastenohjaajien määrällinen koulutustarve on rajatumpi kuin kuntien varhaiskasvatuksen tai perhetoiminnan vastaavissa tehtävissä työskentelevien koulutustarve. Nykyisen lapsi- ja perhetyön perustutkinnon suorittaneiden volyymi on riittänyt kattamaan seurakuntien eläköitymisestä sekä tehtävarakenteen kehittymisestä johtuvan työvoimatarpeen¹.

Suomen ev.-lut. kirkon seurakunnissa on vuosittain noin 800–850 lapsi- ja perhetyön perustutkinnon työssäoppijaa ja lisäksi näyttötutkinnon tutkintotilaisuuksien suorittajat. Tämä määrä on seurakuntien näkökulmasta maksimi, jotta työpaikkaohjaajien antama ohjaus ja arviointi voi säilyä laadukkaana. Seurakunnissa työskenteleviä lastenohjaajia on noin 2000.

➔Kirkkohallituksen näkökulmasta nykyisen lapsi- ja perhetyön perustutkinnon järjestäjäverkko on riittävä kattamaan seurakuntien lastenohjaajien määrällisen koulutustarpeen. Tällä järjestäjäverkostolla on valtakunnallisesti kattava seurakuntien työssäoppimispaikkojen ja työelämäyhteistyön verkosto.

---

¹ Seurakunnissa on lastenohjaajia noin 2000, joista n. 590 (29 %) on iältään yli 55-vuotiaita (Kirkon työmarkkinalaitoksen tilastot 2015), mikä ennakoii seuraavien kymmenen vuoden aikana eläköityvien määrää. Viime vuosien aikana noin 50-60 % lapsi- ja perhetyön perustutkinnon suorittaneista hakeutuu heti tutkinnon suorittamisen jälkeen kuntien varhaiskasvatuksen tehtäviin, noin 30 % seurakuntien tehtäviin ja loppuosa järjestöjen ja pienyritysten tehtäviin tai jatko-opintoihin. Aiemmin seurakuntiin välittömästi työllistyneiden prosenttiosuudet olivat suurempia, koska valtaosa aikuisten oppisopimuksista solmittiin seurakuntien kanssa. Seurakunnan lastenohjaajan tehtäviin hakeudutaan yhä useammin noin 5-10 vuoden yhteiskunnan varhaiskasvatuksessa saadun työkokemuksen jälkeen.

15.12.2016

3. Kirkon kelpoisuuden tuottavat ammattitaitovaatimukset

Kirkkohallitus on esittänyt virkamiestason neuvotteluissa Opetushallitukselle (OPH), että nykyisen lapsi- ja perhetyön perustutkinnon perusteissa oleva sidos Suomen ev.- lut. kirkkoon kuulumisen ja kirkon kelpoisuuden tuottavien ammattitaitovaatimusten välillä poistetaan, kun uuden kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalan perusteita laaditaan. Uudessa kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnossa tutkinnon suorittaja voisi tällöin suorittaa seurakuntien lastenohjaajan kelpoisuuden tuottavan opintopolun niissä koulutuksen järjestäjien oppilaitoksissa, joilla on järjestämisluvassaan tätä koskeva velvoite.

Nykyisessä lapsi- ja perhetyön perustutkinnossa ei ole ollut seurakuntien työympäristöihin perustuvia tutkinnon osia. Uuden tutkintorakenteen mukaisten tutkintojen perusteet laadittaneen OPH:n suunnitelmien mukaan niin, että tutkinnon osat rakentuvat työprosessien pohjalle. Työ- tai toimintaympäristöihin perustuvia tutkinnon osia ei laadita, ellei siihen ole erityistä tarvetta. Näistä syistä ei ole jatkossakaan tarkoituksenmukaista laatia erillisiä seurakuntien työympäristöihin perustuvia tutkinnon osia.

☛ Kirkkohallitus ja koulutuksen järjestäjät korostavat yhteisenä näkemyksenään sitä, että tarkoituksenmukaisin ja taloudellisin malli on edelleen se, että kirkon varhaiskasvatuksen edellyttämä osaaminen integroidaan kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalan tutkinnon osien ammattitaitovaatimukseen ja niistä muodostuu seurakuntien lastenohjaajan kelpoisuuden tuottava opintopolku.

Suomen ev.-lut. kirkon kirkkohallitus

Koulutuksen järjestäjät:

Kajaanin kaupunki (Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos, Kainuun ammattiopisto)

Kalajoen kristillisen opiston kannatusyhdistys ry (Kalajoen kristillisen opisto)

Kaustisen Evankelisen Opiston Kannatusyhdistys ry (Kaustisen Evankelinen Opisto)

Kirkkopalvelut ry (Seurakuntaopisto)

Jyväskylän kristillisen opiston säätiö (Jyväskylän kristillisen opisto)

Lahden diakoniasäätiö (Lahden diakonian instituutti)

Lapuan kristillisen opiston kannatusyhdistys ry (Lapuan kristillinen opisto)

Oulun diakonissalaitoksen säätiö (Oulun diakoniaopisto)

Portaanpää ry (Portaanpään kristillinen opisto)

Turun kristillisen opiston säätiö (Turun kristillinen opisto)

Österbottens Svenska Kristliga Folkhögskolesällskap r.f. (Kristliga folkhögskolan i Nykarleby)

sekä

Svenska Framtidsskolan i Helsingfors regionen ab (Fortbildningscentrum Practicum) (määräaikainen näyttötutkinnon järjestämislupa 18.9.2015-31.12.2017)

Lahden diakoniasäätiö (Lahden diakonian instituutti), Oulun diakonissalaitoksen säätiö (Oulun diakoniaopisto) ja Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö (Helsingin Diakoniaopisto) lakkautuvat ja toiminnot siirtyvät 1.1.2017 alkaen Suomen Diakoniaopisto Oy:lle (Suomen Diakoniaopisto).

Lapuan kristillisen opiston kannatusyhdistys ry (Lapuan kristillinen opisto) ja Österbottens Svenska Kristliga Folkhögskolesällskap r.f. (Kristliga folkhögskolan i Nykarleby) yhdistyvät 1.1.2017 alkaen Kirkkopalvelut ry: hyn (Seurakuntaopisto).